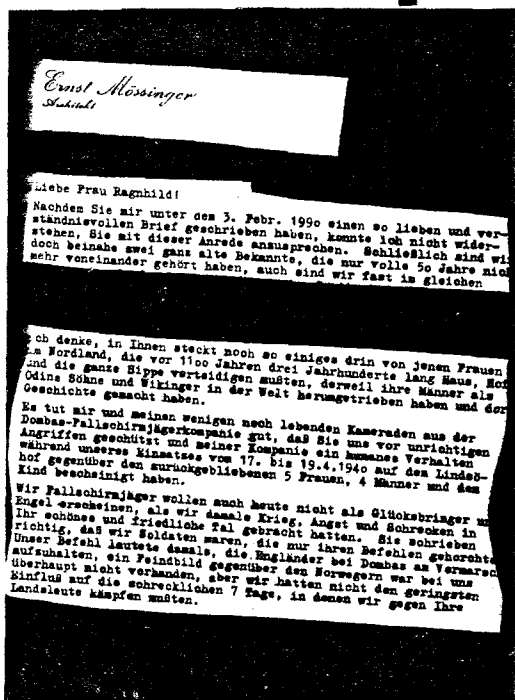

Brev til Dovre 50 år etterpå

Faksimile av brevet fra Ernst Mössinger til Ragnhild Schjoldager Nilssveen.

50 år etter de dramatiske hendelsene på Dovre har fru Ragnhild Scholdager Nilssveen fått brev fra Ernst Mössinger, nestkommanderende blant fallskjermjegerene som landet rundt Dombås om kvelden 14. april.

— Vi fallskjermjegerer vil ikke stå fram som engler og lykkebringere. Vi brakte jo krig,

skrekk og redsel til deres skjønne og fredelige dal, skriver Mössinger til fru Nilssveen. Han er i dag pensjonert arkitekt, bosatt utenfor Frankfurt. Den tidligere fallskjermjegeren har også skrevet et langt brev til Arve Lindso på Søndre Lindso. Mössinger skriver at fire tyskere falt på Lindso, en den 17., en den 18. og to den 19. april. Totalt døde 18 fallskjermjegerer, 25 ble såret og 13 skadet under fallskjermhoping, skriver han i brevet.

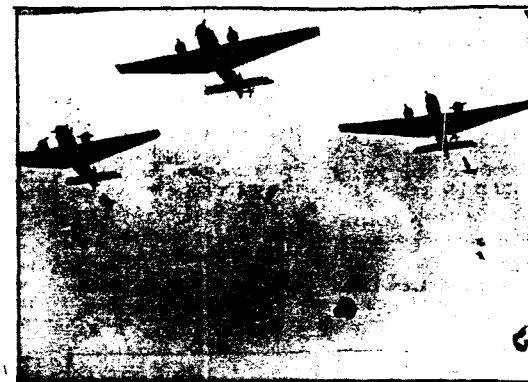
15 fly til Dovre

De tyske fallskjermjegerne ble sendt mot Dovre i 15 Junkers-fly om ettermiddagen 14. april 1940. Fra Oberkommando der Wehrmacht i Berlin var det gitt ordre om at Dombås skulle sikres ved fallskjermangrep.

Jernbanen skulle sperres og veien ødelegges.

Styrken var på til sammen 185 mann. Fallskjermjegerne ble sluppet ut ulike steder. En avdeling som landet ved Fokstua, tok seg ned til Dombås på jernbanetraller - og kjørte rett i armene på nordmennene. Etter harde kamper blant annet ved Hagevollen med tap på begge sider, trakk tyskerne seg tilbake til Lindso der de til slutt ble trengt inne. Den tyske sjefen, Oberleutnant Herberth Schmidt, var på dette tidspunkt hardt såret.

Om kvelden 18. april var nordmennene i stilling ved Tofte. Kl. 0600 neste morgen skulle Lindso angripes. Major Sunde sendte fenrik Karsten Sveen fra Biri som parlamentar for å få Schmidt og hans menn til å overgi seg. Med bind for øynene førte den tyske vakten ham inn til Schmidt i fjøset på Nordre Lindso. Men Schmidt ville ikke gi seg. Den norske beskjeden var da det kom til å bli åpnet id mot Lindso om 20 minutter.

Austlid presset fram ?

— Dere som tilhører Norges elitekompani, skal være redde for fire forfrosne tyskere. Det er for galt. Bare kjør gjennom!

Slik skal statsråd Trygve Lie ha uttrykt seg overfor kaptein Eiliv Austlid på Dovre 15. april 1940. Utsagnet er referert av soldat Sverre Storholt fra Våler i Solør.

Dømmekraften

I flere militærhistoriske bøker er kvalitetene til kaptein Austlid trukket i tvil. Det blir hevdet at sviktende dømmekraft førte både ham og soldater rett i døden.

Denne påstanden blir imidlertid sterkt imøtegått av soldater i Austlids kompani. De mener at helt andre årsaker lå bak Austlids beslutning om fremrykning.

Eter et omfattende arbeid som blant andre Egil M. Kristiansen i Stange har drevet, er det mye som tyder på at det var presset fra statsrådene Lie og Birger Ljungberg som førte Austlid inn i døden.

Kristiansen har skrevet grunn-

dig om saken, og er ikke i tvil om at Austlid ble tvunget fram av desperate statsråder.

Tre mann falt

Sønnen Bjørnar Austlid har også arbeidet mye for å kartlegge hva som egentlig skjedde. Blant annet er det nå klart at tre mann i kompaniet falt i kampene, i tillegg ble tre skutt etterpå. En del har hevdet at så å si hele kompaniet ble utsløttet.

Eiliv Austlid var velutdannet offiser før krigen, sønn av den kjente skolemannen og lesebokforfatteren Andreas Austlid fra Gausdal. Han var egentlig mobilisert i Stavanger, men kom ikke dit, og meldte seg derfor på Terningmoen. Han ble sjef for et sammensatt mitraljøsekompani som skulle sendes til Dovre for å møte fallskjermjegerne.

Soldatene ble først beordret i stilling ved Brennhaug. Den geografiske misforståelsen ble oppklart, og kompaniet fortsatte nordover mot Dovre på lastebiler.

Eter en stopp ved Kirkestuen, kjørte bilene rett inn i tyskernes ildlinjer. Mens de norske soldatene kjempet for å

seg til brystet og seg død om. En tyk kule hadde truffet ham.

Hasardløst

Hvordan kunne en erfaren militær foreta en slik hasardløs framrykning?

Sønnen Bjørnar sier: — På Kirkesmen får far be-

skjed om at de må komme seg raskt videre. En major gir ordre om at han skal angripe tyskerne. Far tar ut en patrulje som skal velge en høvelig rute.

Da er det at statsrådene Lie og antagelig Ljungberg kommer. Far sier til dem at han vil sende ut en patrulje. Lie hogger i: «Det har vi ikke tid til!».

Austlid protesterer, men statsråd Lie repliserer: «Er dere feige?»

Deretter følger utsagnet om elitesoldatene som er gjengitt innledningsvis.

Austlid har innvendinger enda en gang og sier: «Vi er et mitraljøsekompani og har ikke nærkamprenning. Vi har ikke engang hjemler til alle.»

Deretter kom ordren om fremrykning.

Kaptein Austlids siste fram-

Eiliv Austlid

få mitraljøsene i stilling, pep de tyske kulene rundt dem.

Deretter stormet en liten tropp fram, over et åpent jorde og mot en haug der tyskerne lå på toppen.

Austlid beordret så bajonette- ne på geværet, og ålingen begynte oppover. De var like ved tyskerne. Plutselig reiste kompanisjef Austlid seg og ropte «Storm!».

Sekunder etter tok Austlid seg

rykning skjedde like ved nåværende Bjørkhol camping, altså noen kilometer nord for Dovre sentrum.

Egil Kristiansen sier: — Eiliv Austlid utførte sitt oppdrag så å si med statsråder og militære ledere på ryggen.

Da Forsvarets krigshistoriske avdeling utga sitt hovedverk «Krigen i Norge», ble hendelsen på Dovre omtalt med en klar undertone av kritikk mot kompanisjefen. Trygve Lie forsterket denne kritikken i sin bok «Leve eller dø».

Alt tyder på at Austlid ble presset til å foreta en framrykning stikk i strid med fornuftig og militær strategi. I neste omgang gang kostet de både ham og flere av hans soldater livet.

Hverken sønnen Bjørnar eller Egil Kristiansen er i tvil om at ordrene fra Lie og Ljungberg førte kaptein Austlid i døden. Militærhistorikere har etterpå ikke brydd seg med å undersøke saken skikkelig. Blant annet er ikke menige soldater i kompaniet fått gi sin versjon.

Ingen av dem er i tvil om hendelsesforløpet.

Gubrandsholten
Sillchammer 23/11/90

11/4-90

101468